

MARKO MEDVED

AUGUSTINCI PUSTINJACI U SENJU

Marko Medved
Teologija u Rijeci – područni studij
Katoličkog bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu
Omladinska 14
HR 51000 Rijeka
markomedved@ymail.com

UDK: 271.4(497.5Senj)"15"
Izvorni znanstveni članak
Ur.: 2016-08-16

Do sada se znalo da su prije osmanskih nadiranja augustinci bili prisutni u Brinju. Historiografiji je bila sporna augustinska nazočnost u Senju. Na temelju vrela iz Austrijske nacionalne knjižnice u Beču autor daje dokaze o otprilike desetogodišnjem prisustvu pripadnika toga reda u senjskom sv. Nikoli. Oni dolaze u prvoj polovici 17. stoljeća tijekom episkopata Ivana Krstitelja Agatića koji je i sam bio augustinac. Bivši dominikanski samostan sv. Nikole, nakon kratkotrajne augustinske prisutnosti, godine 1634. ustupljen je pavlinima.

Ključne riječi: *augustinci pustinjaci, sv. Nikola u Senju, Ivan Krstitelj Agatić, sv. Jeronim u Rijeci.*

Nepoznata povijest augustinaca u Hrvatskoj

Korijen augustinskog monaštva vodi do 388./389. godine kada je sveti Augustin, vrativši se u Tagastu (Alžir) nakon obraćenja u Milanu, započeo život u siromaštvu, zajedničkom životu, molitvi i učenju. Nakon svećeničkog ređenja, Augustin je u Hiponu utemeljio samostan u kojemu je živio s grupom laika koji će s vremenom također primiti sveti red. Upravo u tome razdoblju nastaje njegova Regula. Danas se ozbiljni historiografi augustinskoga reda ne pozivaju na izravni kontinuitet između monaha s konca 4. stoljeća u Sjevernoj Africi, kojima je sveti Augustin dao pravilo, i onih redovnika koji u razvijenom

srednjem vijeku osnivaju svoje samostane diljem Europe. Zapravo, augustinci pustinjaci nastaju u 13. stoljeću, točnije 1244., kada je papa Inocent IV. ujedinio sve pustinjake u Toskani pod jedinstvenim pravilom i jednim generalnim priorom. Grupa pustinjaka na skupštini u Rimu priključuje se uniji 1256., a papa Aleksandar IV. iste godine bulom *Licet Ecclesiae catholicae* priznaje ujedinjenje. U 16. stoljeću augustinci će biti pribrojeni prosjačkim redovima.¹

Povijest augustinaca pustinjaka hrvatskoj je historiografiji vrlo malo poznata.² Augustinci su bili prisutni u Slavoniji (Ilok, Vinkovci, Vukovar, Osijek, Borovo, Velika, Garić, Komar), Istri, Rijeci, Dalmaciji, ali i na prostoru današnje Gospićko-senjske biskupije.³ Nešto su poznatije okolnosti djelovanja riječkog augustinskog samostana sv. Jeronima, ali i njegova povijest tek treba biti napisana.⁴ Prisutnost i djelovanje augustinaca u Hrvatskoj moguće je rekonstruirati jedino na temelju radova povjesničara augustinskih provincija kojima su redovnici pripadali, arhivskog vrela tih provincija i središnjih struktura reda u Rimu. Temeljni historičari srednjeeuropskih augustinaca jesu Adalbero Kunzelmann za 14. i 15. stoljeće i John G. Gavigan za 16., 17. i 18. stoljeće.

Historiografiji nepoznata prisutnost augustinaca u Senju

Na prostoru današnje Gospićko-senjske biskupije poznata je prisutnost augustinaca pustinjaka samo u Brinju.⁵ Prve vijesti o augustinskom boravku u crkvi sv. Marije i samostanu na prostoru današnje župne crkve dopiru do 1388. Bila je do frankopanska zadužbina, a darovnica Ivana (Arža) Frankopana iz 1476. govori da su je utemeljili njegovi pretci. Godine 1506. spominju se u Brinju franjevci, a 1508. dominikanci. Prodomom Turaka augustinska zajednica nestaje. Nakon 1530. godine nema u Brinju nijedne redovničke zajednice.⁶

Za razliku od Brinja, podatci o augustincima u Senju bili su šturi, a nerijetko je augustinska prisutnost u Senju bila tek puka hipoteza. Vidjet ćemo

¹ V. GROSSI – L. MARÍN – G. CIOLINI, 1993, 187.

² L. DOBRONIĆ, 1987, 20; J. BATELJA, 2007.

³ J. BATELJA, 2007, 35-36.

⁴ G. KOBLER, 1896, 98-105; L. M. TORCOLETTI, 1944; A. HERLJEVIĆ, 1969, 435-459; S. GIGANTE, 1910, 16-96; G. DEPOLI, 1912, 131-133; R. MATEJČIĆ, 1988, 45-49; J. BATELJA, 2008, 31-43.

⁵ "Boravak augustinaca nedvojbeno je potvrđen na području Senjske biskupije samo u Brinju." M. BOGOVIĆ, 2003, 27. Bogović je o augustincima u Brinju i u Rijeci napisao i članak u listu *Zvona*: Augustinci u Rijeci i Brinju, *Zvona*, 1987, br. 1, 5.

⁶ M. BOGOVIĆ, 1990, 88-89.

u nastavku da su augustinci uistinu došli u Senj i da su ondje kraće vrijeme djelovali.

Fundamentalni autor za povijest Senjske biskupije Manoilo Sladović spominje boravak augustinaca u Senju bez točne datacije. On donosi darovnicu biskupa Ivana Krstitelja Agatića koji je senjsku crkvu i samostan sv. Nikole 10. ožujka 1634. ustupio pavlinima. Sladović tumači "kako u samostanu biahu poprije dominkovci (otci reda sv. dominika) [dominikanci] a još prije Avgustinovci".⁷ Na tome mjestu Sladović je pogrešno prisutnost augustinaca smjestio u razdoblje koje prethodi dominikancima, ali na drugom ispravno kaže da samostan sv. Nikole "agustinovci zapustiše pavlinom".⁸

Josip Burić piše da su augustinci uistinu došli u Senj nakon dominikanaca te da su iz nepoznatih razloga iz njega otišli: "S vremenom dođe njihov dominikanski samostan u ruke augustinaca. Kad su iz nepoznatih razloga otišli iz Senja, preda biskup Agatić ovaj samostan s crkvom sv. Nikole pavlinima."⁹

Mile Bogović 1988. piše kako je prisutnost augustinaca u Senju nesigurna i da ju je spomenuo jedino Agatić, darivajući sv. Nikolu pavlinima. S obzirom na to da augustinskih tragova u Senju nema, autor je tada ponudio hipotezu kako je senjski biskup pokušao iz riječkog augustinskog samostana sv. Jeronima dovesti redovnike u Senj, ali da u tome nije uspio.¹⁰ Isti autor na drugom mjestu, donoseći vrijedne i rijetke vijesti o augustincima u Brinju, spominje nesigurne indicije o augustinskom boravku u Senju.¹¹

Ni stariji augustinski historičari nisu baratali opširnijim vijestima o augustinskom boravku u Senju. Djelo *De Monasteriis provinciae Austriae et Hungariae ordinis fratrum eremitarum sancti patris Augustini*, povjesničara Xystusa Schiera iz 18. stoljeća, među popisom samostana Senj spominje na samom kraju s podatkom da postoji sigurna vijest o prisutnosti 1626. godine.¹²

Nepoznato arhivsko vrelo u Beču

Augustinci u Istri pripadali su Mletačkoj provinciji, kao i dalmatinski samostani koji će od 1510. uspostaviti samostalnu dalmatinsku augustinsku

⁷ M. SLADOVIĆ, 1856, 233.

⁸ M. SLADOVIĆ, 1856,175.

⁹ J. BURIC, 2002, 145, 154. U fusnoti na 145. stranici priređivač Burićeve knjige M. Bogović, pokušavajući odrediti točnu dataciju dolaska pavlina, navodi nekoliko autora te prenosi N. Bengera koji "hoće da je ovaj samostan iza odlaska dominikanaca došao u ruke augustinaca".

¹⁰ M. BOGOVIĆ, 1988, 117.

¹¹ M. BOGOVIĆ, 1990, 88.

¹² *De Monasteriis provinciae Austriae et Hungariae ordinis fratrum eremitarum sancti patris Augustini succincta notitia, in usum duntaxat juniorum ejusdem Provinciae alumnorum obiter conscripta* Viennae, Litteris Schulzianis, 1776, 61.

Sl. 1. Senjski biskup Ivan Krstitelj Agatić (1617.-1640.)

pokrajinu.¹³ Za razliku od augustinaca u Brinju koji su pripadali ugarskoj provinciji u razdoblju prije turskih provala, senjski redovnici u prvoj polovici 17. stoljeća pripadali su štajersko-koruškoj provinciji. Stoga povijest augustinske prisutnosti u Senju (i u Rijeci) treba tražiti u objavljenim i neobjavljenim vrelima te bibliografiji vezanima za tu srednjoeuropsku pokrajinu.

Augustinski povjesničar George J. Gavigan, proučavajući nastanak austrijske augustinske provincije, odnosno štajersko-koruške redovnike kojima je pripadao i riječki samostan sv. Jeronima, donosi podatke i o augustincima u Senju. Njegov interes nije bio usredotočen na Senj, već na širi kontekst djelovanja srednjoeuropskih augustinaca. Na temelju njegovih radova mogli smo u Nacionalnoj knjižnici u Beču doći do izvora. Radi se o rukopisima iz bečkog augustinskog samostana sv. Sebastijana i sv. Roka, mahom zapisnika i prijepisa vrela vezanih za štajersko-koruške augustince koncem 16. i tijekom prve polovice 17. stoljeća. Iako se u ovim manuskriptima izričito ne spominje, znamo iz drugih rukopisa vezanih za austrijske augustince i pohranjenih u istoj knjižnici, da je fond nastao zahvaljujući augustinskom austrijskom historičaru Xystusu Schieru sredinom 18. stoljeća. U rekonstrukciji prisutnosti augustinaca u Senju temeljimo se na dvama kodeksima pod signaturama 5811 i 8236. Prvi kodeks je naslovljen *Archivium... Augustianorum provinciae Styriae... annorum 1595 usque ad a. 1637*. Objašnjenje o provenijenciji rukopisa, koje se navodi na spisu, tvrdi: *Archivium partim apographum partim autographum Augustinianorum provinciae Styriae permixtim latino et italico sermone conscriptum, complectens multa documenta annorum 1595 usq. ad a. 1637 negotia publica et privata*

¹³ J. BATELJA, 2007, 36.

monasteriorum illius ordinis contingentia. Drugi kodeks nema naslova ni objašnjenja o porijeklu, ali je jasno da se radi o nizu podataka dobivenih prijepisom iz starijih augustinskih austrijskih izvora. Prepisivač je u pravilu na kraju svake natuknice naveo broj lista (folium) odakle crpi informaciju, a podatak koji nas zanima o Senju stoji unutar podnaslova *Sequuntur quadam ex Antiquo libro Provincia Styria et Carinthia s oznakom Fol.[ium] 53*.

Kratkotrajni augustinski boravak u Senju

Prije dolaska augustinaca, samostan i crkvu sv. Nikole u Senju držali su dominikanci. Augustinski povjesničar Gavigan ostavlja otvorenom mogućnost da je odlazak dominikanaca iz Senja povezan s činjenicom da je među Agatićevim protukandidatima, u inače dugom postupku njegova imenovanja za senjsku biskupsku katedru, bio i dominikanac Brandel. Ime toga dominikanca spominje se tijekom 1607. i 1608. godine u aktima kanonskog postupka.¹⁴ Međutim, sklони smo vjerovati da su, u odlasku dominikanaca iz Senja, razlozi bili druge naravi.

Kao i brojni drugi crkveni objekti, crkva i samostan sv. Nikole u Senju, u kojemu su djelovali dominikanci napuštena je zbog uskočkih sukoba. Agatićev prethodnik Martena poslao je izvješće u Rim 1615. godine, u kojem ne spominje nijedan samostan u Senju. Naime, u vrijeme napada Mlečana vezanih za djelovanje uskoka vjerojatno su oni teško stradali, a redovnici napustili samostane. I oni u Novom su se razišli po seoskim kućama jer je samostan zapaljen zbog uskoka.¹⁵ Franjevci su se u Senj vratili, ali dominikanci nisu. U takvim okolnostima javlja se nastojanje Agatića da na njihovo mjesto dođu augustinci.¹⁶

Na augustinskom kapitolu u kuruškom Velikovcu 6. svibnja 1623. prvi se put spominje samostan sv. Nikole u Senju. U aktima se, naime, navodi, među ostalim, i prior samostana u Senju Mansuet Favilla. On je ujedno i treći definator štajersko-koruške augustinske provincije.

*Rdus Pr. Mansuetus Prior Segnensis, et Deffinitor tertius.*¹⁷

Poglavar augustinskog samostana u Senju nije tada izabran, jer se na toj službi već nalazio neko vrijeme. Naime, među mjestima u kojima se vrše premještaji Senj tada nije spomenut. Senjski prior Favilla nema nijednog redovnika koji s njime živi. Razlog tome je siromaštvo samostana, kao što se izričito tvrdi u zapisniku s kongregacije:

¹⁴ G. J. GAVIGAN, 1980, 249.

¹⁵ M. BOGOVIĆ, 2003, str. 129.

¹⁶ Zahvaljujem mons. M. Bogoviću na ukazivanju na posljedice uskočkih sukoba na crkveni život u Senju i Vinodolu.

¹⁷ ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTHEK (Austrijska nacionalna knjižnica u Beču = ÖNB), 5811.49r.

*De monasterii Segnensis redditibus, cum non scit aliqua certa notitia, R. Patri Mansueto unus pro tunc assignatur.*¹⁸

Naime, nepoznat je bio način financiranja života samostana i braće, odnosno još nedefinirana budućnost augustinaca u Senju.

Augustinac Favilla bio je rodom Senjanin, pa nije ni čudo da je upravo njega štajersko-koruško provincija uputila u senjski samostan sv. Nikola. Njegovo se ime spominje i prije toga u kanonskom procesu prigodom biskupskog imenovanja Ivana Krstitelja Agatića. Favilla, pitan o kandidatu Agatiću, tvrdi da su se mogli izbjeći mnogi problemi s uskocima, da je on već bio postavljen za biskupa prije negoli je imenovan senjski biskup Marcello Marchesi (1605.-1613.) i da grad Senj nije dugo godina imao biskupa u kojega stanovništvo ima povjerenja.¹⁹

Izvori vezani uz prethodnu augustinsku kongregaciju, održanu 23. ožujka 1621., ništa ne govore u Senju. Augustinci, dakle, dolaze u Senj između ožujka 1621. i svibnja 1623. Razumno je vjerovati da se to dogodilo tijekom 1622. godine.²⁰

Na spomenutom kapitulu u svibnju 1623. Riječanin Jeronim Croconach izabran je za definitora. On je provinciji predstavio zahtjeve riječke zajednice koja je prethodnog 26. travnja 1623. napisala pismo koje se imalo javno pročitati na kapitulu. U drugoj točki tih zahtjeva govori se o pokušaju poboljšanja ekonomske situacije augustinaca u Senju tako da im se dade izvjesna zaklada Besche koja je, dok je postojao augustinski samostan u Brinju, bila vezana uz tu zajednicu, a riječki su je augustinci već duže vrijeme neuspješno tražili za sebe:

*Ut [nejasno ?] Besche, quod ad Brignensi' monasteriu' antiquitus spectabat et ab hoc nro' monasterio cum maximo detrimento, et expensa [nejasno ?], segnensi Conventui applicetur.*²¹

Spomenute *Besche* bile su ustvari posjed u Baškoj Dragi na otoku Krku, na što je autora upozorio mons. dr. Mile Bogović. Vjerojatno je riječ o tome da je brinjski pavlinski samostan, prethodno augustinski, naslijedio Bašku Dragu od Sv. Spasa te su pavlini bili u prednosti da tu imovinu steknu prije nego riječki augustinci.²²

Na sljedećoj kongregaciji, održanoj u Velikovcu 3. studenog 1624., za Senj je određen novi prior Kristofor Kučić:

¹⁸ ÖNB 5811.50v.

¹⁹ O tome da je Mansuet Favilla bio pitan tijekom kanonskom procesa biskupskog imenovanja Ivana Krstitelja Agatića autora je upozorio mons. dr. Mile Bogović. Ovdje prenesene Favilline izjave autor crpi iz članka G. Gavigana o biskupu Agatiću, str. 249.

²⁰ Usp. G. GAVIGAN, 1972, 234.

²¹ ÖNB 5811.48v. Usp. G. GAVIGAN, 1972, 229.

²² Usp. M. BOGOVIĆ, 1988, 110.

Sl. 2. Veduta Senja iz 1814. godine s prikazom zvonika i crkve sv. Nikole

*In Priorem Monasterii Scti' Nicolai Segnenis fuit electus Rev'. Pr. Fr' Cristophorus Kucich.*²³

Kapitul održan u štajerskom Fürstenfeldu 6. lipnja 1626. potvrđuje za Senj Nikolu Schittara koji je ondje sam, zbog kako izričito kaže spis, siromaštva senjskog samostana:

*In Priorem Segniensem S: Nicolai fuit confirmatus P. Christophorus Schittar. Item Priori S. Nicolai Segna ob pauperium monasterii non assignatur socius. Fol. 53.*²⁴

Na Kapitul u Fürstenfeldu, koji je otvoren 19. svibnja 1628., prioru Senja Schittaru određuju se dvojica klerika, Petar Kučić i Bonaventura s Hvara:

*Dispositio familiae Segnensis. M. Per' Fr' Cristophorus Schitar confirmatus Prior. Professi. Fr' Petrus Kucich Firstinfeldensis. Fr' Bonaventura Lesinensis.*²⁵

Na kapitul u slovenskoj Muti 19. studenog 1629., umjesto dotadašnjeg

²³ ÖNB 5811. 52r. Usp. G. GAVIGAN, *The Province of Styro-Carinthia*, str. 231; G. GAVIGAN, *Johannes Baptista Agatich*, 250.

²⁴ ÖNB 8236.39v. Usp. G. GAVIGAN, *Johannes Baptista Agatich*, 250.

²⁵ ÖNB 5811.58r. Usp. G. GAVIGAN, *The Province of Styro-Carinthia*, str. 236; G. GAVIGAN, *Johannes Baptista Agatich*, 250.

senjskog priora Nikole Schittara, postavljen je novi, ali mu se ime ne spominje. Bonaventura s Hvara, kojega smo prije spominjali u vezi sa senjskim sv. Nikolom, tada je premješten u Graz.²⁶

Nažalost, u manuskriptu 5811 iz Austrijske nacionalne knjižnice nedostaju zapisi upravo za razdoblje između 1629. i 1633. godine.

U kolovozu 1633. godine, kada se odvija slijedeća provincijalna kongregacija, augustinski samostan u Senju više se ne spominje.

Biskup Agatić dao je 10. ožujka 1634. samostan pavlinima, nakon što su ga zbog velikog siromaštva augustinci napustili. Mala augustinska zajednica u Senju održala se samo kratko. Točnu dataciju, kao što smo vidjeli, teško je odrediti. Možemo samo označiti *terminus a quem* i *terminus a quo*. No sigurni smo da se radilo o otprilike 10 godina. Augustinci su u Senj došli prije svibnja 1623., a godine 1633. ih više nema. Godine 1634. crkvu sv. Nikole preuzeli su pavlini.²⁷

Čini se da senjski biskup, augustinac Agatić, koji je pripadnike svoga reda i doveo u Senj, nije bio zadovoljan njihovim životom, bogoslužjem i propadanjem zdanja. Naime, u već spomenutoj darovnici od 10. ožujka 1634. kojom je sv. Nikolu ustupio pavlinima, ističe kritiku redovnicima. *Advertimus autem non sine cordis dolore ob quorundam Religiosorum manifestam incuriam, et abscessionem hic in nostro Presidentiae loco utpote in Ecclesia Conventus S. Nicolai, olim in magna veneratione habita pristinum illum devotionis fervorem et Divini Cultus honorem non solum deferrescere, atque sopiri, verum etiam ipsum claustrum extremam minari ruinam.*²⁸ Doduše, ne može se posve otkloniti mogućnost da pritom Agatić nije mislio i na neke druge redovnike, ali je posve očito da je senjski sv. Nikola, nekoć vrlo čašćen od Senjana, tada bio zapušten u liturgijskom i materijalnom pogledu.

Augustinci u Senj dolaze iz riječkog samostana sv. Jeronima

Pojava i kratkotrajna prisutnost augustinaca u Senju u uskoj je vezi s riječkim augustincima. *Ordo Eremitarum Sancti Augustini* bila je prva redovnička zajednica u Rijeci. Istražujući povijest najstarijeg augustinskog samostana u Hrvatskoj, sv. Jeronima u Rijeci, autor je otkrio uske veze s prisutnošću augustinaca u Senju u prvoj polovici 17. stoljeća.

Iako sa sigurnošću ne znamo točan datum dolaska augustinaca u Rijeku, najčešće se spominje 1315. godina. Smatra se da je tada Hugon II. Devinski, feudalni gospodar grada, utemeljio riječki samostan i počeo graditi crkvu. Riječki je samostan pripadao bavarskoj provinciji, unutar distrikta za područje Štajerske i

²⁶ ÖNB 5811.60v. Usp. G. GAVIGAN, Johannes Baptista Agatich, 250.

²⁷ M. BOGOVIĆ, 1988, 109-120.

²⁸ M. SLADOVIĆ, 232.

Koruške. Samostalna provincija štajersko-koruška uspostavljena je u drugoj polovici 1577. ili prvoj polovici 1578. godine. Ta se provincija spojila s austrijskom 1653., ali je riječki samostan provinciji pristupio tek petnaestak godina kasnije. Sv. Jeronim će u sastavu austrijske provincije dočekati ukidanje samostana od Josipa II. 1788. godine.

Senjski biskup Ivan Krstitelj Agatić (1617.-1640.) pripadao je augustinskome redu. Prije biskupskog imenovanja, bio je članom riječkom samostana sv. Jeronima, priorom ali i provincijalom štajersko-koruške augustinske provincije. On je vjerojatno ključna osoba za dolazak augustinaca u Senj. Redovnici su u senjski samostan sv. Nikole često dolazili iz riječkog sv. Jeronima, kojemu je Agatić nekoć pripadao i bio na čelu. Redovnici koje nalazimo u Senju tijekom trećeg desetljeća 17. stoljeća spominju se u više navrata kao članovi augustinske zajednice u riječkom sv. Jeronimu.

Zaključak

Na prostoru Gospićko-senjske biskupije bila je poznata prisutnost augustinaca pustinjaka samo u Brinju. O prisutnosti augustinaca u Senju postojale su tek naznake, a datacija je bila posve nepoznata. Autor je u radu ukazao na dokaze o otprilike desetogodišnjoj prisutnosti augustinaca u Senju počevši od 1622./1623. godine. Historiografske nedoumice o prisutnosti augustinaca u Senju time su razriješene. Njihov kratki boravak vezan je uz biskupa Ivana Krstitelja Agatića koji je i sam pripadao redu sv. Augustina. Razlog tako kratkom boravku bio je materijalne prirode. Darovnicom biskupa Ivana Krstitelja Agatića od 10. ožujka 1634., dotadašnji augustinski, a prije toga dominikanski samostan sv. Nikole u Senju, ustupljen je pavlinima.

Literatura

- Juraj BATELJA, *Baština svetoga Augustina u Istri*, Zagreb, 2007.
Mile BOGOVIĆ, Pavlini u Senju, *Senjski zbornik*, 15, Senj, 1988, 109-120.
Mile BOGOVIĆ, *Prijelazno stoljeće senjske Crkve (1450-1550)*, *Senjski zbornik*, 17 Senj, 1990, 69-92.
Mile BOGOVIĆ (prir.), *Senjsko-modruška ili Krbavska biskupija. Izvješća biskupa Svetoj Stolici (1602. - 1919.)*, Zagreb, 2003.
Josip BURIC, *Biskupije Senjska i Modruška u XVIII. stoljeću*, Gospić – Zagreb, 2002.
Guido DEPOLI, Aggiunta all'inventario dell'archivio degli Agostiniani, *Bullettino della deputazione fiumana di storia patria*, II, 1912, 131-133.
Lelja DOBRONIĆ, Augustinci u srednjovjekovnoj Slavoniji i Hrvatskoj, *Croatica Christiana Periodica*, 11, 1987, 20, 1-25.
John J. GAVIGAN, *The Austro-Hungarian province of the Augustinian Friars 1646-1820*, sv. I-III, Roma, 1975-1977.
George J. GAVIGAN, Johannes Baptista Agatich, OSA (1570-1640). Materials for his

- Biography from Roman and Austrian Sources, *Analecta Augustiniana*, XLIII, 1980, 227-252.
- George J. GAVIGAN, The Province of Styro-Carinthia 1600-1653, *Analecta Augustiniana*, XXXV, 1972, 197-301.
- Silvino GIGANTE, Gli Agostiniani del convento di S. Girolamo, u: *Bullettino della Deputazione fiumana di storia patria*, 1, 1910, 16-96.
- Vittorino GROSSI – Luis MARÍN – Gino CIOLINI, *Gli agostiniani. Radici, storia, prospettive*, Palermo, 1993.
- Antun HERLJEVIĆ, Arhiv augustinskog samostana u Rijeci, *Jadranski zbornik*, VII, 1969, 435-459.
- Hrvatski kulturni spomenici*, I, Senj, JAZU, Zagreb, 1940.
- Xystus SCHIER, *De Monasteriis provinciae Austriae et Hungariae ordinis fratrum eremitarum sancti patris Augustini succincta notitia...*, Viennae, Litteris Schulzianis, 1776.
- Manoilo SLADOVIĆ, *Povesti biskupijah Senjske i Modruške ili Krbavske*, Trst, 1856.
- Luigi Maria TORCOLETTI, *La chiesa e il convento degli Agostiniani di Fiume*, Rijeka, 1944.

Izvori

ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTHEK (Austrijska nacionalna knjižnica, Beč), rukopisi pod signaturom 5811 i 8236.

AUGUSTINIAN HERMITS IN SENJ

Summary

Until now it was known that Augustinians were present in Brinje before the Ottoman advances. Historiography has been controversial about the Augustinian presence in Senj. On the basis of sources from the Austrian National Library in Vienna the author provides evidence of the approximate ten-year presence of the members of this order in Senj's St Nicholas. They arrived in the first half of the 17th century during the episcopate of Ivan Krstitelj Agatić who himself was also an Augustinian. The former Dominican Monastery of St Nicholas, after a short Augustinian presence, was ceded over to the Paulines in 1634.

Keywords: Augustinian hermits, St Nicholas in Senj, Ivan Krstitelj Agatić, St Jerome in Rijeka.